

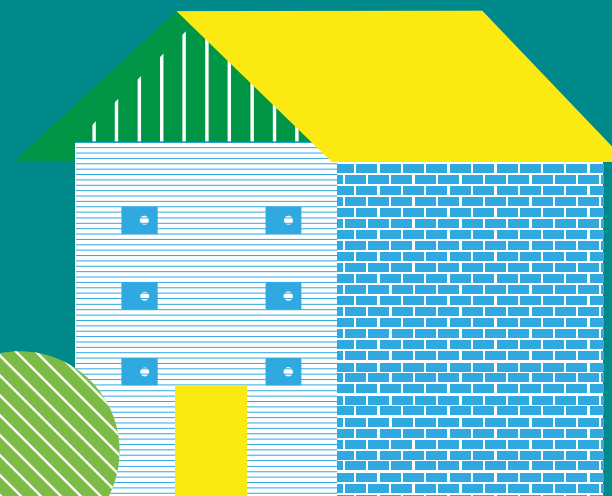
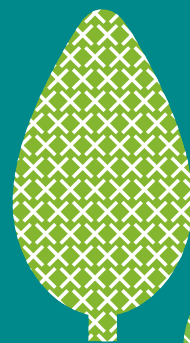
juryrapport

award

natuurinclusief

**bouwen en
ontwerpen**

2025

Waarom deze prijs?

De Award Natuurinclusief Bouwen & Ontwerpen is een prijs voor inspirerende natuurinclusieve bouw-, verbouw- en renovatieprojecten. Ontwerpen en projecten die aantoonbaar rekening houden met de behoeften van alle gebruikers van de stedelijke omgeving: mens én dier.

Steeds meer bouwers, ontwerpers en ontwikkelaars zijn doordrongen van de meerwaarde van een natuurinclusieve benadering voor hun project en geven daar op uiteenlopende wijze vorm en inhoud aan. Dankzij deze trendsetters is er een toenemend aantal goede voorbeelden van natuurinclusieve omgevingsinrichting, waar groen en biodiversiteit hand in hand gaan met duurzame stedelijke ontwikkeling.

In een tijd waarin het belang van natuurinclusiviteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulair bouwen actueler is dan ooit, zet Vogelbescherming Nederland de schijnwerpers op deze goede voorbeelden. Want alleen wanneer we mét de natuur bouwen, zijn we klaar voor de toekomst!

De Award 2025

In 2025 reikten we de Award Natuurinclusief Bouwen & Ontwerpen voor de vierde keer uit aan vooruitstrevende natuurinclusieve projecten. Net als bij de derde editie in 2023 konden zowel ontwerpen als afgeronde projecten worden ingezonden. Voor het eerst dit jaar werden ook Belgische projecten uitgenodigd om in te zenden voor de Award. Dit initiatief kwam voort uit de internationale samenwerking van Vogelbescherming Nederland binnen het [Interreg-project Natuur-inbouw](#).

Op 6 oktober werden de zes [genomineerden](#) bekendgemaakt. Op 20 oktober reikten we de prijs uit aan de [winnaar](#), de tweede- en derdeprijswinnaars en de eervolle vermelding. Dat gebeurde binnen het programma van het midterm event van Natuur-inbouw, tijdens de [Dutch Design Week](#) in Eindhoven.

Jury 2025

De juryleden zijn deskundigen uit het werkveld. Ze vertegenwoordigen diverse branches, waaronder architectuur & ontwerp en groen & biodiversiteit. Ieder jurylid beoordeelt de projecten vanuit zijn of haar eigen expertise.

Brigit Gerritse

Algemeen Directeur [Dutch Green Building Council](#), Bestuurslid [Built by Nature](#)

De Dutch Green Building Council is opgericht voor en door de bouwsector. De stichting maakt routekaarten om de sector zo snel mogelijk Paris proof te maken: met natuurinclusieve gebouwen én met zo veel mogelijk groen voor biodiversiteit, regenwateropvang en hittebestendigheid.

Didier El-Bacha

Architect en oprichter [HOP. architectuur](#), onderzoeker regeneratief ontwerp KU Leuven, lid van de Raad voor de levenden en ambassadeur van de Zoöp beweging.

Met HOP. architectuur wil El Bacha de schakel zijn tussen mens en natuur, door zo veel mogelijk diversiteit aan te brengen in gebouwen en landschappen. Met kieren en holtes, ornamenten en reliëfstenen combineert hij de esthetiek van zijn ontwerpen met ruimte voor vele diersoorten.

Gert-Jan Koopman

Natuurtechnisch adviseur [Natuurpro](#)

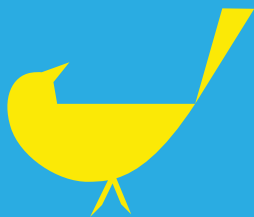
In het netwerk Natuurpro delen hoveniers, ecologisch adviseurs, landschapsarchitecten en productpartners hun expertise om de ecologische waarde van stedelijke natuur te verbeteren. Verbinding tussen gebouw en hun natuurlijke omgeving speelt daarbij een belangrijke rol.

Marit Janse

Senior landschapsarchitect bij [De Urbanisten](#), gastdocent aan de Academie van Bouwkunst Amsterdam en Rotterdam, lid van de Raad voor de levenden en ambassadeur van de Zoöp beweging.

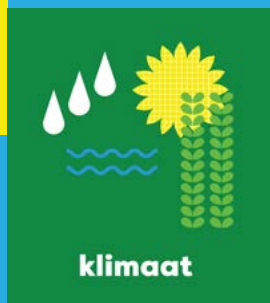
Als landschapsarchitect ontwerpt Janse de publieke ruimte vanuit een brede kennis op het gebied van bodem, planten en watersystemen. De natuur is in haar ontwerpen even belangrijk als de mens. Met haar bureau De Urbanisten won zij in 2023 de Award voor Natuurinclusief Bouwen & Ontwerpen.

Beoordelingscriteria

leefomgeving

klimaat

biodiversiteit

Voor bonuspunten

Om mee te dingen naar de Award diende aan deze voorwaarden te worden voldaan:

- Het ontwerp of project promoot de vergroening van onze leefomgeving als integraal onderdeel van natuurinclusief bouwen en ontwerpen en denkt daarbij verder dan de (minimale) standaard: het ontwerp/project is innovatief.
- Het ontwerp of project zal een concrete, kwalitatieve bijdrage leveren aan de lokale biodiversiteit, of heeft dat reeds gedaan.
- Het ontwerp of project is herhaalbaar; andere partijen kunnen er een voorbeeld aan nemen en het concept overnemen.
- Het ontwerp of project maakt natuurinclusief bouwen en inrichten toegankelijk voor een breed publiek/werkt drempelverlagend.
- Het ontwerp of project is direct, of met minimale aanpassingen, toepasbaar bij de inrichting van onze bebouwde kom.
- Het betreft bovenwettelijke maatregelen. Verplichte mitigatie in het kader van de Omgevingswet telt niet mee.
- Het ontwerp/project is in de periode 2023-2025 ontworpen en/of gerealiseerd en heeft nog niet eerder deelgenomen aan de Award Natuurinclusief Bouwen & Ontwerpen.

- Betrokkenheid van het publiek (omwonenden, bewoners, bezoekers) wordt positief beoordeeld.
- Er is richting het brede publiek actief over het project/ontwerp (en natuurinclusief bouwen) gecommuniceerd.
- Er is een plan voor duurzaam beheer van het groen dat deel uitmaakt van het ontwerp/project.
- Het nieuwe normaal; de uitvoerende partij(en) heeft/hebben natuurinclusief werken opgenomen in hun beleid of in hun standaard manier van werken.
- Er is gedacht aan soortenmonitoring op de lange termijn.

Genomineerden

Welke bouwer, ontwerper of ontwikkelaar brengt met zijn project het meeste leven in de stad? In totaal werden 28 projecten ingediend. De aanmeldingen varieerden van een project waarbij insectenhôtels werden geproduceerd van hergebruikt materiaal, tot een innovatief watersysteem en complete natuurinclusieve wijken. Uit de inzendingen heeft de jury zes genomineerden aangewezen die kans maakten op de Award Natuurinclusief Bouwen & Ontwerpen.

Toelichting van de jury

“In veel inzendingen zagen we als jury dit jaar iets wat nieuw is... De manier van kijken is aan het veranderen. Meer en meer vragen we ons af hoe we de natuur niet alleen kunnen gebruiken, maar ook iets van gelijke waarde terug kunnen geven.

Het is een manier van omgaan met de natuur zoals we die kennen van inheemse volkeren, waarbij de natuur respect verdient. Dit kenden we lange tijd niet of nauwelijks in Nederland en België. We moeten er weer mee oefenen. De vernieuwing zit niet zozeer in techniek, maar in een verschuiving van perspectief. Het beheer van en zorgdragen voor natuur is dan ook een thema dat dit jaar, naast de standaard toetsing van ecologische waarde, speciale aandacht heeft gekregen bij de beoordeling van de inzendingen.

Natuurinclusief bouwen is inmiddels een bekend begrip in de sector. Steeds meer ontwerpers en ontwikkelaars weten: het hoort er gewoon bij. De genomineerden voor de Award gaan verder dan de checklist. Dit zijn de inspirerende voorbeelden waarin gebouw en omgeving op elkaar aansluiten, één geheel vormen. Waarin mens, plant en dier elkaar versterken en waarbij de zorg voor natuurinclusiviteit niet stopt bij de oplevering, maar doorgaat in betrokkenheid van bewoners, natuurvriendelijk beheer en monitoring.

Dit zagen we terugkomen in verschillende inzendingen. We kwamen een ‘aanjager’ tegen die huurkorting beloofd in ruil voor betrokkenheid bij groenonderhoud, die buurtbewoners informeert en enthousiasmeert. Er zijn contracten opgesteld bij nieuwbouwprojecten waar een ‘Spreker voor de Levenden’ de stem van de anders-dan-mensen vertegenwoordigt in VvE-vergaderingen. In verschillende projecten was er een tuinkamer: een gezamenlijke ruimte voor samenkomst en gereedschap.

Verschiedende inzendingen hadden deze aspecten in hun projecten opgenomen. Maar wat maakt je tot de winnaar van de **Award 2025**? Dat is het plan waarin de architectuur niet domineert, maar luistert. Een plan waarin verschillende biotopen zijn opgenomen. Er is ruimte voor verwildering en spontane groei. **De natuur mag vrij zijn.****

*Deze tekst is gebaseerd op de speech die jurylid Marit Janse op 20 oktober - namens de voltallige jury - uitsprak tijdens de uitreiking van de Award.

Crematorium Vlucht

ingediend door Lotte van Agtmaal

• **Innovatief**

• **Natuurinclusief als standaard manier van werken**

**Eervolle
vermelding**

- Bergschenhoek, Nederland
- Ontwerp

Crematorium Vlucht is ontworpen om te worden uitgevoerd in 3D-geprinte klei, een uitzonderlijk duurzaam materiaal. Daarmee wordt een moderne technologie gecombineerd met een eeuwenoud, natuurlijk materiaal, dat tevens ruimte biedt aan waterberging. In de architectuur is nadrukkelijk rekening gehouden met biodiversiteit. In de dakranden zijn vleermuis- en vogelverblijfplaatsen geïntegreerd, waarbij zorgvuldig is gekeken naar de juiste oriëntatie. Op deze manier kunnen het gebouw en het landschap samen de biodiversiteit versterken.

Noot van de jury

“Het crematorium is ontworpen om te worden uitgevoerd in een uitzonderlijk duurzaam materiaal: 3D-geprinte klei. Daarmee wordt een moderne technologie gecombineerd met een eeuwenoud, natuurlijk materiaal. Het is een beeldschoon project waarmee allerlei vleermuis- en vogelruimtes zijn geïntegreerd, er is ruimte voor water en het gebouw kan door het gebruik van biologisch afbreekbare materialen zelfs ooit worden teruggegeven aan de natuur.”

Betrokken partijen:

Opdrachtgever: TU Delft, eindopdracht Bachelor Bouwkunde

Architect: Lotte van Agtmaal

Landschapsarchitect: Lotte van Agtmaal

Overige betrokkenen: Ir. Frederik Ellens (hoofddocent) en Ir. Jonah van Delden (co-docent biodiversiteit)

Natuurpark Nieuwenhoven

ingediend door NU architectuuratelier

- Herhaalbaarheid
- Toegankelijk voor breed publiek

- Sint-Truiden, België
- Nieuwbouw, renovatie, inrichting openbaar groen

Het Provinciaal Domein Nieuwenhoven heeft een nieuwe identiteit gekregen als Natuurpark Nieuwenhoven, vanuit de overkoepelende visie om de natuur vooruit te helpen voor vandaag en de toekomst. Alle landschappelijke en architecturale ingrepen - van masterplan tot plantkeuze en bouwdetail - focussen op het versterken van de natuurkwaliteit en het intensiveren van de natuurbeleving. Dat gebeurt door de biodiversiteit te vergroten, nieuwe natuurlijke biotopen te installeren en bestaande te beschermen en versterken.

Noot van de jury

"Het natuurpark in Vlaanderen is een prachtig landgoed waarin alle landschappelijke en architecturale ingrepen - van masterplan tot plantkeuze en bouwdetail - zijn ontworpen met als doel de natuurkwaliteit en de -beleving te versterken. Hier is schoonheid iets om te delen, niet om te bezitten."

Betrokken partijen:

Opdrachtgever: Provincie Limburg (België)

Landschapsarchitect:
NU architectuuratelier

Uitvoerder: BuroLandschap

Uitvoerder: Dethier

Overige betrokkenen: Studiebureau Sweco

Rustenburgstraat Eindhoven

ingediend door FAAM architects

- Herhaalbaarheid
- Kwalitatieve bijdrage leefomgeving

2e Prijs

- Eindhoven, Nederland
- Ontwerp, nieuwbouw, stedelijke herontwikkeling, inrichting openbaar groen

De Rustenburgstraat is in de jaren '60 gebouwd volgens de tuinwijk-gedachte. De ruime opzet, het volwassen groen en de huizen zijn ontworpen om een permanent vakantiegevoel te geven. Omdat de huizen verouderd zijn, heeft men gekozen voor een integrale transformatie van de straat, waarbij de huizen worden vervangen door biobased stro-woningen. Er zal ook worden verdicht, maar bovenal wordt de ecologische groenstructuur van de straat verrijkt en bestendig. Het bestaande groen is als leidend ontwerpuitgangspunt genomen, en de bebouwing is daar op een natuurinclusieve manier ingepast.

Noot van de jury

“De transformatie van de Rustenburgstraat valt op omdat het om sociale huurwoningen gaat. Ze worden vervangen door biobased stro-woningen en men gaat te werk met een groot besef van cultuurhistorie en respect voor mens en natuur. Dit project illustreert hoe stedelijke verdichting niet in tegenspraak hoeft te zijn met ecologische versterking. Een prachtig plan waarbij kwaliteit ervoor zorgt dat je plekken maakt waar mensen van gaan houden.”

Betrokken partijen:

Opdrachtgever: Woningcorporatie Trudo

Architect: FAAM architects

Landschapsarchitect: mulderendevries van gorkom

Uitvoerder: Bouwbedrijf Gebroeders Van Herpen

Ecologisch advies: Soontiëns Ecology en Hoveniers, Van Helvoirt Groenprojecten

Overige betrokkenen: Strotec, Hoppenbrouwers Installatietechniek

FAAMARCHITECTS

TRUDO supporting people

(m/v)* mulderendevries vangorkom

GEBROEDERS VAN HERPEN BV bouwbedrijf

SOONTIËNS Ecology

VAN HELVOIRT GROENPROJECTEN

STROTEC

hoppenbrouwers

Strandeiland Amsterdam

ingediend door
Gemeente Amsterdam

- Toegankelijk voor breed publiek
- Natuurinclusief als standaard manier van werken

- Amsterdam, Nederland
- Ontwerp, nieuwbouw, stedelijke herontwikkeling, inrichting openbaar groen, een ander type project

Om aan de grote vraag naar woningen tegemoet te komen wordt niet alleen binnenstedelijk verdicht, maar ook nieuw land aan de gemeente toegevoegd. Strandeiland zal, met een oppervlak van 150 hectare, ruimte gaan bieden aan 8.000 woningen. Het wordt een eiland voor de IJburgers (mens en dier) en ook voor alle Amsterdammers. Daarom is ervoor gekozen het als een compleet ecosysteem te ontwerpen, waarbij zowel flora als fauna vanaf het begin in alle plannen zijn meegenomen. Zo komt er op het eiland een circa 750 meter lang stadsstrand en een sluis die toegang geeft naar een groot binnenwater met een haven en oeverpark.

Noot van de jury

“Een nieuwe stad aan het water, ontworpen als compleet ecosysteem. Een ontwikkeling die al in 2017 is gestart om aan de grote vraag naar woningen te voldoen. De jury heeft gezien hoe geworsteld is met het sociaal-economische besluit om hier woningen te bouwen, tegenover het belang van de natuur. En waardeert daarom het belang dat Gemeente Amsterdam hecht aan een integrale werkwijze en haar rol om in elke ontwikkeling en in elke fase nieuwe kansen voor de natuur mee te nemen.”

Betrokken partijen:

Opdrachtgever: Grond & Ontwikkeling - Gemeente Amsterdam

Landschapsarchitect: Ontwerpteam Strandeiland, Ruimte & Duurzaamheid - Gemeente Amsterdam

Hoofdontwerpers: Katarina Nöteberg (stedenbouwkundige) en Katinka Pricken (landschapsarchitect)

Uitvoerder: Gemeente Amsterdam

Watersysteem Eindhoven

ingediend door Buro Lubbers
landschapsarchitectuur & stedenbouw

- Innovatief
- Herhaalbaarheid

3e Prijs

- Eindhoven, Nederland
- Ontwerp, nieuwbouw, renovatie, stedelijke herontwikkeling, inrichting openbaar groen

Dit innovatieve watersysteem stelt een voorbeeld voor een integrale, plan-overstijgende aanpak van de wateropgave. Er zijn in Eindhoven diverse technieken én samenwerkingen tussen uiteenlopende partijen ingezet om dat te realiseren. Het systeem verbindt drie verschillende gebieden - Celsius, Vredeoord en de Grote Beek - tot één samenhangend afwateringssysteem dat stedenbouw, architectuur, landschap en ecologie met elkaar verbindt. Regenwater legt een beleefbare route af door woonwijken, speelplekken en natuurlijke landschappen, waarbij infiltratie, buffering en afvoer slim worden gecombineerd.

Noot van de jury

"Het systeemdenken (water en bodem) zit in de haarvaten van deze aanpak. De logica van het landschap is als basis gebruikt en water vormt een beleefroute door woonwijken met speelplekken en natuurlijke landschappen."

Betrokken partijen:

Opdrachtgever: Trudo, GGzE

Architect: Divers, o.a.: Tarra architectuur en stedenbouw, Hilberink Bosch architecten, Visser Bouwman architecten, Pauwert Architectuur

Landschapsarchitect: Buro Lubbers landschapsarchitectuur & stedenbouw

Uitvoerder: Divers, o.a.: Hurks, Hazenberg, M. Heezen

Overige betrokkenen: RA-plus

ZOË Amsterdam

ingediend door VenhoevenCS
architecture+urbanism

- Duurzaam beheer
- Innovatief

Winnaar Award

- Amsterdam, Nederland
- Ontwerp, nieuwbouw

ZOË Amsterdam is ontworpen als woongebouw en miniatuur-natuurgebied midden in de stad. Het appartementengebouw krijgt acht daktuinen met elk hun eigen karakter, die samen met de kadetuin een successielandschap gaan vormen. De poreuze gevel gaat ruimte bieden aan planten, vogels, insecten en vleermuizen door middel van een modulair systeem. ZOË creëert daarmee een unieke leefomgeving voor mens én natuur. De natuurinclusieve ambitie van ZOË krijgt tevens een sociale verankering: de bewoners beheren gezamenlijk de daktuinen en in de VvE zal iemand zitting nemen die de belangen van planten en dieren vertegenwoordigt.

Noot van de jury

“ZOË Amsterdam is ontworpen als woongebouw en miniatuur natuurgebied midden in de stad, waar gevels ademen en daken leven. Het laat zien dat natuur niet per se buiten de stad hoeft te zijn. ZOË creëert daarmee een unieke leefomgeving voor mens én natuur. De jury zag een innovatief project dat geprobeerd heeft het maximale aan natuur en biodiversiteit te realiseren, in een hoogstedelijk gebied. Waar alles gericht is op een waardevolle relatie tussen mens en natuur (van ondernemers en bewoners tot spreker-voor-de levenden in de VvE), en waar beheer misschien nog wel belangrijker is dan het bouwen zelf.”

Betrokken partijen:

Opdrachtgever & ontwikkelaar: AM

Architect: VenhoevenCS
architecture+urbanism

Landschapsarchitect:
DS landschapsarchitecten

Uitvoerder: BAM Wonen Urban Up

VenhoevenCS
architecture+urbanism

De prijs

De prijs die bij de Award hoort, is een passend kunstwerk gemaakt door ruimtelijk ontwerpster Merel van der Linden, geïnspireerd op de spreeuw. "De geometrische vormen van het kunstwerk verwijzen naar de moderne architectuur", vertelt Van der Linden. "Het blauw-rose kleurgebruik is afkomstig van de spreeuw zelf, die wanneer het licht op zijn veren valt een metallic glans en eindeloze kleurschakeringen laat zien. De prijswinnaar kan het bevestigen aan de gevel. Meestal bij een award wordt de prijs binnen gezet en zien maar weinig mensen dat. Maar met deze Award wil je juist een groot bereik krijgen, zodat iedereen het kan zien. Zo stimuleer je dat we de vogels en andere natuur niet vergeten."

Jos-Willem van Oorschot (VenhoevenCS architecture+urbanismen)
en Merel van der Linden (ontwerpster Award)

Winnaar 2025

De jury koos als het meest inspirerende natuurinclusieve ontwerp: ZOË in Amsterdam, de inzending van VenhoevenCS architecture+urbanism. De jury sprak lovend over het ontwerp voor het appartementengebouw, dat momenteel in voorbereiding is: "Dit project is een levende proeftuin met oplossingen die ook elders kunnen worden toegepast als deze succesvol blijken."

ZOË Amsterdam is meer dan een woongebouw: het is een miniatuur natuurgebied midden in de stad. Met acht daktuinen die samen met de kadetuin een successielandschap vormen en een poreuze gevel die ruimte biedt aan planten, vogels, insecten en vleermuizen, creëert ZOË een unieke leefomgeving voor mens én natuur.

Wat dit project bijzonder maakt, is dat natuurinclusiviteit niet alleen in het ontwerp zit, maar ook in het gebruik, het beheer en de kennisontwikkeling. Bewoners krijgen een actieve rol in het onderhoud van de daktuinen. Ondernemers in de plint versterken het natuurinclusieve concept en de verbinding met de buurt. En in samenwerking met Wageningen University & Research wordt onderzoek gedaan naar opschaalbare oplossingen. Bovendien maakt IVN Natuureducatie ZOË toegankelijk voor een breed publiek.

Door deze combinatie van ontwerp, sociale verankering, educatie en onderzoek laat ZOË zien hoe natuurinclusief bouwen de nieuwe standaard kan worden.

Bedankt voor jullie deelname!

Jullie zijn voortrekkers in de ontwikkeling naar natuurinclusief bouwen en ontwerpen als standaard. We hopen dat jullie onverminderd door zullen gaan en dat we nog vaak van jullie zullen horen op het gebied van groen ontwerp, ontwikkeling en renovatie.

De uitreiking van de Award Natuurinclusief bouwen & Ontwerpen werd mede mogelijk gemaakt door:

Gefinancierd door
de Europese Unie

